

Na Reki je otvorjen tudi osmi razred madžarske ženske gimnazije. Pred 40. leti pa je bila na Reki hrvatska gimnazija! Te davno ni več, nastala pa je madžarska in ženska gimnazija.

Kranjske vesti.

—r— **Uspeh druge patriotične zbirke volne in kavčuka** je bil v Ljubljani nad vse pričakovane ugoden. Nabralo se je vsega skupaj 234 zavojev, in sicer 17 zavojev kavčuka in 217 raznovrstne volnenine v skupni teži 2834 kg, ki so se pretekli petek odposlali kot železniško tovorno blago vojnokrbstvenemu uradu v c. in kr. vojnem ministrstvu, katero bo darilo izročilo patriotičnemu svojemu namenu. — To je v prvi vrsti zasloga ljubljanske slovenske ljudskošolske mladine, ki je pod nadzorstvom in po navodilu svojih učiteljev in šolskih voditeljev hodila od hiše do hiše in od stranke do stranke ter nabirala volnenino in kavčug. Pohvala in priznanje gre pa tudi mestnim ljudskošolskim učiteljem in voditeljem vseh javnih mestnih deških ljudskih šol, ki so šolsko mladino vzpodbujali in podžigali za to patriotično delo. Vsa čast voditeljem in učiteljem slovenskih mestnih deških ljudskih šol!

—r— **Draginjska doklada upok. učiteljstva**, dež. odbor vojv. Kranjske je dovolil enkratno draginjsko doklado upokojenim učiteljem, učiteljicam in tudi vdovam. Interesirani se ugodno prosijo, naj čimprej pošljejo po dopisnici svoj natančen naslov tajniku »Društva upokojenega učiteljstva« g. Simonu Punčah-u v Ljubljani Marmontova ulica št. 18., da jim dež. odbor lahko pošlje dotični znesek na dom. Članom društva pa ni treba pošiljati naslova, ker jih že ima tajnik.

—r— **Ranjen je bil v bojih z Rusi** enoletni prostovoljec absolvir. učiteljskih Stopar. Leži v neki bolnišnici na Ogrskem.

—r— **Proračun Ljubljane** izkazuje za šolstvo, znanost in umetnost potrebnost 189.858 K, pokritja pa 23.947 K.

—r— **Josip Martinak** f. Po dolgem bolehanju je umrl v Ljubljani v 80. letu starosti vpokojeni sodni nadsvetnik gospod Josip Martinak. Rojen je bil na otoku Krku kot sin ljudskošolskega učitelja. Pokojnik je služboval v raznih krajih na Kranjskem in mnogo let na deželnem sodišču v Ljubljani ter je povsod užival kot odlični uradnik in sodnik splošno spoštovanje in obče simpatije. Za svoje izgledno uradno delovanje je bil odlikovan z vitezkim križcem Franc Jožefovega reda. Služboval je še v časih, ko se je bil najtrji boj za pravice slovenskega jezika na sodiščih, in je v svojem delokrogu z verno in odločnostjo pomagal, da je kolikor toliko obveljala naša pravica Niti v najhujših časih ni zatajil svojega narodnega mišljenja. Ljubezen do naroda mu je bila dediščina po očetu — narodnem učitelju! Bodi blagemu pokojniku ohranjen časten spomin!

—r— **V Radečah pri Zidanem mostu** se je vršilo v nedeljo, dne 23. julija, ob 6. uri popoldne v šoli uspešno predavanje učitelja B. Račiča: O spravljanju sočivja in sadja za zimo.

—r— **Odlikovanje 15. stotnije domačega domobranskega polka** S fronte nam poročajo: Po zadnjem naskoku na sovražne pozicije v bovški kotlini, ki se je vršil dne 11. aprila 1916 in pri katerem je stotnija popolnoma uničila sovražne postojanke, ujela 40 Italijanov in vzela sovražniku mnogo vojnega materiala, sta bila mimo drugih odlikovana s srebrno svetinjo II. razreda za hrabrost tudi tovariša praporščak Anton Gaspari, učitelj v Babnem polju (drugi odlikovan) in enoletni prostovoljec četovodja Fran Vončina, učitelj v Zireh pri Idriji. — Čestitamo.

—r— **Padel je na gališkem bojišču** kadet Bogomir Fajdiga, absol. jurist, sin gimnazijskega ravnatelja Ignacija Fajdige v Kranju in brat učiteljice Marije, Ane, Melanije in Palmire. — Na italijanskem bojišču je padel Živko Tavčar, edini sin ljubljanskega realnega profesorja Alojzija Tavčarja. Obema rodovinama naše sožalje.

—r— **V stalni pokoj** je šel bivši okr. šolski nadzornik Anton Maier. Ob tej priliki je dobil naslov cesarskega svetnika.

—r— **Težko je obolel** na trebušnem legarju sadjarski nadzornik in bivši nadučitelj Davorin Humek.

—r— **Nadučitelj v Kōšan**, tovariš Maks Jovan piše, da se nahaja že od aprila v Nikšiču v Črnigori pri okrožnem vojnem poveljstvu kot šolski poročevalec in nadzornik ljudskih šol v okrožju Nikšiča.

—r— **Definitivni učitelj IV. plačilnega razreda** je postal suplent c. kr. ljudske šole v Idriji Leopold Kernc. — C. kr. deželni šolski svet je vzel na znanje, da je premeščen iz nemške zasebne šole v Trstu na nemško zasebno šolo na Savo-Jesenice kot nadučitelj dosedanji učitelj Ferdinand Barta

Štajerske vesti.

—š— **Osebnosti**. Za nadučiteljico na mariborski mestni dekliški šoli II. je imenovana učiteljica Alojzija pl. Pekalova; za stalno učiteljico na mariborski mestni dekliški šoli II. je imenovana začasna učiteljica Marija Sockova.

—š— **V rusko ujetništvo** je prišel ob vročem boju pri Kolomeji dne 6. t. m. neranjen kadetni aspirant Milko Jerše, učitelj v Hrastniku.

—š— **Slivnica pri Mariboru**. V torek, 18. t. m., so se zbrali po maši, ki se je brala za padlega junaka, učitelja in poročnika Julija Friedla, učenci pod vodstvom učiteljev in učiteljic v šoli. Tam se je spominjal tovariš nadučitelj Karol Pestevšek v ganljivem govoru vrlin pokojnega tovariša. Kazal je tudi podobe padlih junakov slivniške župnije, ki so prešli na bojno polju kri za domovino. Za prelepe spomine tovarišu nadučitelju najlepša hvala!

—š— **Razpisana učiteljska mesta na Stajerskem**. Na štiri razrednici na Dobrni (2. plačilni razred), na petrazrednici v Grižah pri Zalcu (2. plačilni razred), na šestrazrednici pri Sv. Pavlu v Savinjski dolini (2. plačilni razred) in na štiri razrednici v Slivnici pri Celju (2. plačilni razred) je razpisano po eno mesto stalne učiteljice. Prošnje do 15. avgusta.

—š— **Žalostna usoda**. Nadučitelj Ant. Hofbauer v Kamnici pri Mariboru je izgubil v kratkem času zaporedoma svoja edina sinova. Ernst, poročnik je našel junako smrt ob Soči, a Arnold, nadporočnik ob sevčni fronti. — Težko prizadetemu tovarišu naše odkrito sožalje.

—š— **Politiško društvo nemškega učiteljstva na Stajerskem** je imelo 17. junija t. l. svoj glavni zbor ter je ob tem sestanku izrazilo svoje zahteve, o čemur govorimo posebej v današnjem uvodniku.

—š— **Mesto nadučiteljice**. Nadučiteljica na dekliški šoli za okolico v Slov. Bistrici, gđc. Cuntara Marija, je šla v pokoj. Šola leta je 4-razredna. Poučuje pa se tu utrakvistično, t. j. v 1. in 2. razredu je poučni jezik slovenski, v 3. in 4. razredu pa nemški. Omenjeno mesto je razpisano do 31. julija t. l. ter se nahaja v II. plačilnem redu. Prošnje je vlagati predpisanim potom pri kraj. šol. svetu za okolico Slov. Bistrica. — Slovenske kompetentije, pozor!

—š— **Obečevanje s strankami** od strani dež. šol. sveta štajerskega se vrši odsej glasom tozadevnega razglasa zgolj ob delavnikih, in sicer v času od 12. do 1. ure popoldne.

—š— **Deška okoliška šola v Celju** je ob II. vojnem šol. letu 1915/16 začetkom štela 367 učencev. Izmed teh sta med letom umrla 2, a 40 učencev je odšlo drugam; ostalo je torej ob koncu šolskega leta 325 učencev. Od teh je bilo za višji razred, odnosno oddelek sposobnih 203, nesposobnih 79, neredovanih 43. Drastična slika sedanjih hudih časov! — Za srednje šole se je prijavilo 14 učencev, za meščansko šolo eden. Sprejemni izpit so dostali vsi. Pet razredov je opravljalo v 3. sobah četrto učiteljskih oseb: vodja, 2 učitelja in 1 suplenta. Verouk je poučeval v vseh razredih 1 katehet. 5 učiteljev je bilo mobiliziranih. Šolsko leto se je končalo 13. julija t. l. Prihodnje se prične v 2. polovici septembra t. l., ako kaj posebnega ne pride vmes.

—š— **Otroški vrtec v Gabrjih** pri Celju je imel ob koncu šolskega l. 1915/16 69 gojencev. 31 dečkov, 38 deklic. Ta slovenski zavod je priklopljen vodstvu okoliške deške šole v Celju. Z učili je dobro oskrbljen. Vzdržuje ga šolska Družba sv. Cirila in Metoda, a vrlo ga gmojno podpira okoliška celjska občina. Ta vrtec je silne važnosti za slov. življ. v Gabrjih, tem industrialnem predkraju Celja, kjer se vidno širi nemštvo. Sapiienti sat!

—š— **Odlikovanja**. Ant. Gmajner, učitelj v Pilštanju, poročnik v r., je dobil srebrno hrabrostno kolajno II. razreda; isto tako učitelj Hinko Klenovšek v Novi cerkvi pri Ptuj, poročnik v r. in učitelj v Laškem trgu Makso Wudler, poročnik v r. — Učitelj v Št. Juriju ob Ščavnici Franjo Luknar, praporščak v r., je dobil bronasto ter srebrno hrabrostno kolajno 2. reda, a učitelj pri Sv. Marjeti pri P. Ivan Novak, poročnik v r., Signum laudis in vojni zaslužni križec 3. razreda za vojno dekoracijo; Signum laudis je dobil Gustav Šilih, učitelj v Petrovčah pri Celju in poročnik v r. pri 26. dom. pp. Čestitamo vsem!

—š— **Priznanje dež. šol. sveta**. V 13. števi »Naredbenika* štaj. dež. šol. sveta izreka na prav laskav način ljudskošolskemu učiteljstvu svoje priznanje za trud in delo ob zbiranju IV. vojnega posojila. In tudi opravičeno! 6 milijonov se je nabralo na Štajerskem potom šolskih podpisovanj! Pač umljivo, ako št. dež. šol. svet koncem svojega tozadevnega oklica pravi: »Dež. šol. svet je ponosen na to, da predseduje takemu učiteljstvu«.

Koroške vesti.

—k— **Potovanje v beljaškem političnem okraju**. Z odredbo z dne 10. julija 1916 v št. 39 dež. zakonika in odredbenika je bil urejen potovalni promet v političnem okraju Beljak. Za potovanje iz ozemlja sodnih okrajev Trbiž in Podklošter v ozemlje sodnih okrajev Paternion, Rožek in Beljak ali narobe se znanprej zahteva modra potovalna legitimacija. Obenem sta bila nadučitelj Luka Moschitz v Podkloštru in davčni upravitelj Henrik Pucher v Trbižu pooblaščenata za spisovanje potovalnih legitimacij.

—k— **V celovških ljudskih šolah** je 1539 dečkov in 1447 deklic in na uršulinski ljudski šoli še posebej 312 deklet. Vsa ta šolska mladež je bila v pretečenem šolskem letu razdeljena na 84 razredov, od teh jih na samostansko šolo odpade 10.

Goriške vesti.

—g— **Gorico iznova zgrade — lepšo kakor je bila**. Tržaški namestnik baron Fries Skene je ob svojem zadnjem obisku Gorice govoril o novem zgrajenju mesta. Govoril je pred zastopniki oblasti in prebivalstva približno tako-le: Predvsem moram pohvaliti hrabro vedenje civilnega prebivalstva v Gorici, ki tako pogumno vztraja sredi granat in vse vdano prenaša, kar je vojna naložila hudega ravno temu mestu v tako obilni meri. To hrabrost, ki ima svoje korenine v ljubezni do domačega kraja in v patriotičnih čustvih prebivalstva, tudi na najvišjih mestih občudujejo in hvalijo, in kot namestnik vas zagotavljam, da ne ostane brez plačila. Mesto vstane iz razvalin lepše, kakor je bilo, in to hitro, ko se posreči odbiti sovražnika, da ne bo mogel več mestu škodovati. Najprej se priskoči na pomoč onim, ki so vse izgubili in se jim povrne škoda. Hiše se bodo zidale nanovo, oziroma prezidale in se bo pri tem oziralo na želje lastnikov. Jaz sam pridem za časa zidanja v Gorico stanovat in bom sam vodil delo. Šole odpro v Gorici, kakor hitro bo mogoč reden pouk. Za sedaj se otvore na treh krajih goriške dežele pripravnice (kurzi) za slovensko gimnazijo. Sploh naj bodo goriško prebivalstvo in po vojni neposredno prizadeti kraji goriške dežele prepričani, da bo namestnikova prva skrb, da se hitro zacelijo rane, ki jih je zadala vojna dežela.

—g— **Za vpokojeno učiteljstvo Goriško-Gradišanske**. Slovenski vpokojeni učitelji Goriško-Gradišanske so prosili deželni odbor za draginsko doklado. Deželni odbor je na vlogo takoj odgovoril, da se začne nemudoma resno baviti s tem vprašanjem in bo natanko proučeval način, po katerem naj se ugodi izraženi želji. — Zeletij je, da se zadeva ne zavleče. Potreba je velika!

—g— **Zrelostni izpiti**, ki jih je dovolilo naučno ministrstvo gojencem in gojenkam goriških učiteljskih pred posebno komisijo v Ljubljani, so se vršili na ljubljanskem učiteljsku od 7. do 15. julija. Zrelostni izpit so napravili kandidati: Bratuž Anton, Cotič Rudolf, Drekonja Ciril, Hvala Justin, Ipavec Franc, Klanjšek Bernard, Kranjc Josip, Mazlic Alfonz, Pirjevec Andrej, Rustja Vladislav, Schein Stefan, Sinigoj Julij, Širok Albert, Strukelj Josip, Vodopivec Bogomir, Vodopivec Vladimir, Žešlin Rudolf. — Zrelost za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom je bila priznana nastopnim kandidatijam: Baluč Silva (z odliko), Bitežnik Zora, Čotar Marija, Debenjak Ljudmila, Furlan Stefanija, Ivanc Valerija (tudi za nemške lj. šole), Ivančič Josipina, Jakil Marija, Janežič Ljudmila (z odliko), zrela tudi za nemške lj. šole), Kerkoč Eleonora, Kraševac Olga (z odliko), zrela tudi za nemške lj. šole), Krebelj Flora, Nekerman Nada (tudi za nemške lj. šole), Sakšida Marija (z odliko), zrela tudi za nemške lj. šole), Slejko Olga, Širca Valerija, Tylli Marija (tudi za nemške lj. šole), Uršič Zora, Valencič Angela, Vidmar Marija, Vodopivec Olga, Vrbach Angela. — Dellasavia Ida, ki ima že izpravevala zrelosti za nemške liceje, je izvršila naknadni izpit zrelosti za lj. šole z nemškim učnim jezikom z odliko. — Zrelostni izpit na ljubljanskem učiteljsku je napravila z odliko tudi goriška gojenka Stanka Podmenikova.

—g— **Tržaški »Lavoratore«** je prinesel dva daljša članka o krasnem razvoju vseh panog šolstva za italijanske begunce v Gradcu. Priznati je treba, da se je v Gradcu veliko storilo za italijanske begunce.

—g— **Šola za begunske otroke v Steinklamu**. Poročajo nam: Po dolgem času morejo naši otroci v Steinklamu sedaj zopet obiskovati šolo. Slovesna otvoritev in blagoslovljenje je bilo 13. p. m. Pomen in namen šole je označil otrokom s kratkimi besedami že med službo božjo gosp. župnik. Pred novim krasnim poslopljem je govoril navzočim otrokom in materam gosp. predstojnik. Govoril je slovenskim in hrvatskim beguncem v nemškem jeziku; razumel ga

je malokdo. Nato je v novem posloplju šolski voditelj še enkrat vzpodbujal otroke k pridnemu obiskovanju šole in marljivemu učenju. Šoloobveznih otrok je v tukajšnjem taboru krog 800. Ta dan so dobili otroci poleg svoje vsakdanje nepriljubljene »menaže« mai priboljšek.

Tržaške vesti.

—t— **Častno svetinjo** za 40letno zvesto službovanje je podelil tržaški namestnik gospe Karolini Baucerjevi, učiteljici v »Elizabetinu« v Trstu.

—t— **C. kr. pripravljavnica za srednje šole v Trstu**, ki obhaja letošnje leto 20-letnico svojega obstanka, je zaključila šolsko leto 1915/16 dne 28. junija. Na zavodu so v preteklem šolskem letu poučevali: Miroslav Pretner (vodja), Justin Arhar, Slavoj Dimnik, Fran Guštin (veroučitelj), Anton Kutin (začasno), Hinko Medič, Ivan Tavčar, Albina Kovačeva (začasno), Vida Vertovčeva in Nada Vinškova. V vojaško službo so bili pozvani: Viljem Susteršič, Justin Arhar, Hinko Medič in Ivan Tavčar, izmed katerih so bili poslednji trije med šolskim letom vojaščine oproščeni. Nemila, neizprosna smrt pa je posegla tudi v to vrsto ter ugrabila dolgoletnega učitelja Justina Arharja. Vrnivši se od vojaškega službovanja, je moral zaradi bolezni prekiniti poučevanje ter nastopiti dopust. A ni ga dokončal, zakaj po kratki in mučni bolezni je preminul dne 20. aprila ter legel v najlepših letih v prerani grob. Z njim je izgubil zavod dobrega in marljivega vzgojevalca, učiteljstvo pa ljubeznivega, zvestega tovariša. Bodi mu ohranjen blag spomin! — Učenecv je bilo na pripravljavnici v minulem šolskem letu: v I. treh (abc) letnikih 102 učenca, 9 hospitantinj; v II. treh (abc) letnikih 106 učenecv, 9 hospitantinj; skupno 208 učenecv, 18 hospitantinj. Izmed učenecv, ki so dovršili II. letnik z dobrim uspehom, je vstopilo: 43 učenecv na c. kr. drž. srednje šole v Trstu koncem leta; 16 učenecv prestopi v jesenskem tečaju; 4 so vstopili v srednje šole na Kranjskem; 6 jih vstopi v vojaške zavode, 8 kot vajenci v trgovino in k obrti, 6 se jih posveti kmetijstvu, a pri nekaterih še ni določen in znan prestop. Izmed 9 hospitantinj so vstopile: 4 na licej, 2 sta se prijavili za vstop in sprejem v srednje šole, a 3 vstopijo v višje razrede c. kr. meščanske šole. Za vojno posojilo se je podpisalo: učenci 3200 K, učiteljstvo 800 K in vodstvo 200 K; skupna v minulem šolskem letu 4200 K. Za »Rdeči križ« se je izročilo 110 K; zbirka daril za južno armado v vrednosti 540 K; dalje prispeva učiteljstvo redno od svojih mesečnih plač za vojne namene.

—t— **Zaplenjeno imetje**. Tržaško deželno sodišče, sedaj v Voloskem-Opatiji, je odredilo zaplembo imetja akademičnega slikarja Ivana Marina, ker se sumi, da se je pregrešil proti državnim vojni sili in da je kriv veleizdaje.

—t— **Slovenska trgovska šola v Trstu** je dvorazredna in zasebna, ima pa pravico javnosti. Iz letnih poročil za minuli dve šolski leti je razvideti, da je na zavodu poučevalo deset učiteljev, učencev pa je bilo obe leti po 77. Učni uspeh je bil prav dober.

—t— **Za maturante**. Na navtičnem oddelku c. kr. trgovske akademije v Trstu se vrši vsako leto tečaj za dijake, ki so prebili zrelostno izkušnjo na kakih srednji šoli v Avstriji ter se žele posvetiti brodarstvu. Učni jezik je italijanski. Več ur na teden se poučujejo izključno navtični predmeti. Kandidati, ki prihajajo z zavodov, kjer učni jezik ni italijanski, se morajo tekom leta udeleževati pouka v italijanščini ter koncem leta položiti izpit iz tega predmeta, drugi dijaki pa morajo ob končnem izpitu dokazati znanje nemščine v predpisani meri.

—t— **Okrepčevališče za otroke**. Organizacija oskrbnic vojnih sirot je poskrbela, da se bo v času od 22. julija do 15. septembra t. l. 200 okrepčila potrebnih in ubožnih vojnih sirot v starosti od 6 do 12 let, ki bivajo v Trstu, lahko odposlalo v okrepčevališče tržaške okrajne bolniške blagajne in Ancaranu pri Kopru. Nastanitev teh otrok v omenjenem okrepčevališču e izvrši v dveh oddelkih po 100 otrok. Vsak turnus obsega 3 tedne.

—t— **Iz Lonjerja** poročajo o žalostni vesti: Padel je na bojišču v južnih Tirolih Andrej Čok, sin uglednega bivšega vaškega načelnika Ivana Marije Čoka in brat dobro poznane požrtvovalne narodne delavke Marije Čokove, učiteljice na Katinari. Bridka izguba je zadela s tem ne le ugledne rodovine, ampak ves Lonjer, zakaj pokojnik je bil skromen, a vztrajen in neutrudni delavec kakor v družini tako v splošnosti: bil je trezen in požrtvovalen mladenič, naš ponos; zbujal nam je naj-